

Δ' ΠΡΟΣΥΝΟΔΙΚΗ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΔΙΑΣΚΕΨΗ

(Chambésy Γενεύης, 6-12 'Ιουνίου 2009)

Ὑπό τοῦ Χωρεπισκόπου Μεσαορίας κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

Οἱ κατά τόπους Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες συμφωνοῦν ὅτι θά πρέπει νά προωθηθεῖ ἡ προεοιμασία τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου ὡς ὕψιστο καί σπουδαῖο θέμα γιά τήν Ὁρθόδοξο Ἐκκλησία τόν 21ο αἰῶνα.

Γιά τήν προώθηση τοῦ θέματος συγκλήθηκε στό Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, στό Chambésy τῆς Γενεύης, ἀπό 6 ἕως 12 Ἰουνίου 2009, μετά ἀπό πρόσκληση τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου πρὸς τίς κατά τόπους Ἐκκλησίες, ἡ Δ' Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψη. Πρόεδρος τῆς Διασκέψεως ἦταν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης καί Γραμματέας ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἑλβετίας κ. Ἱερεμίας καί Ὑπογραμματέας ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Βαρθολομαῖος. Τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἐκπροσώπησαν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος καί ὁ Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος.

Θέμα τῆς Διασκέψεως ἦταν ἡ συζήτηση καί ἀπόφαση ἐπὶ τοῦ ἐγκριθέντος ὑπὸ τῶν Προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν τῶν ἐτῶν 1990 καί 1993 θέματος τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς. Πρόκειται γιά ἓνα θέμα πού ἀφορᾷ τό ἐκκλησιαστικό σύστημα πού διέπει τή διαποίμανση τῶν Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων, πού ζοῦν σέ χώρες ἐκτός τῶν ὁρίων τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Ἡ Σύναξι τῶν Προκαθημένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τόν Ὀκτώβριον τοῦ 2008, στήν Κωνσταντινούπολη, ἀπεφάσισε ὁμόφωνα, διά τοῦ Μηνύματος αὐτῶν πρὸς τόν ἀπανταχοῦ γῆς ὀρθόδοξο λαό, ὅτι «ἐπαναβεβαιοῦμεν: τήν βούλησιν ἡμῶν διά τήν ταχεῖαν θεραπείαν πάσης κανονικῆς ἀνωμαλίας προελθούσης ἐξ ἱστορικῶν συγκυριῶν καί ποιμαντικῶν ἀναγκῶν, ὡς ἐν τῇ λεγομένῃ Ὁρθοδόξῳ Διασπορᾷ, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς υπερβάσεως πάσης τυχόν ξένης πρὸς τήν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ἐπιρροῆς. Πρὸς τοῦτο, χαιρετίζομεν τήν πρότασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νά συγκαλέσῃ διά τό θέμα τοῦτο, ὡς καί διά τήν συνέχισιν τῆς προετοιμασίας τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου, Πανορθοδόξους Διασκέψεις ἐντός τοῦ προσεχοῦς ἔτους 2009, εἰς τὰς ὁποίας, συμφώνως πρὸς τήν ἰσχύσασαν περί τῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων τῆς Ρόδου τάξιν καί πρακτικὴν, θά προσκαλέσῃ ἀπάσας τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας» (Ἀνακοινωθέν τῶν Προκαθημένων, τό ὁποῖο ἐκφωνήθηκε ἀπὸ Ἀμβωνος, τήν Κυριακή 12 Ὀκτωβρίου 2008, στὸν Πατριαρχικὸ Νάο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου στὸ Φανάρι, κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ συλλεΐτουργου τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν. Βλ. «Ἀπόστολος Βαρνάβας», περ. Γ', τόμ. ΞΘ', Σεπτ. - Ὀκτώβρ. 2008, 459).

Μέσα στὰ πλαίσια τῶν ἀποφάσεων τῆς Γ' Πανορθοδόξου Διασκέψεως, σύμφωνα μέ τὰ ἄρθρα 2 καί 3 («Αἱ Προσυνοδικαὶ Πανορθόδοξοι Διασκέψεις συγκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, μετὰ σύμφωνον γνώμην τῶν Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διά Πατριαρχικῶν Γραμμάτων»), ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος ἀπέστειλε Πατριαρχικὸ Γράμμα (ἀρ. πρωτ. 67, 15 Ἰανουαρίου 2009), διά τοῦ ὁποίου («ἀναγγέλλει, τῇ μερίμνῃ τῆς Γραμματείας ἐπὶ τῆς Προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ὁλοκλήρῳσιν τῆς Πανορθοδόξως.... ἀποφασισθείσης διαδικασίας... ὀρίζει τόν τόπον καί τόν χρόνον συνελεύσεως τῆς Διασκέψεως καί καλεῖ τὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας νά ὀρί-

σουν... τούς εκπροσώπους αὐτῶν») καλεῖ τό Μακαριώτατο Προκαθήμενο τῆς Ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομο ὅπως ἐνημερώσει περί τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου («προαγόμεθα φιλαδέλφως ἵνα παρακαλέσωμεν τήν Ὑμετέραν Μακαριότητα ὅπως γνωρίσῃ ἡμῖν τούς ἀντιπροσώπους τῆς Ὑμετέρας Ἐκκλησίας...»). Τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου στή Δ΄ Προσυνοδική Πανορθόδοξο Διάσκεψη, σύμφωνα μέ Ἀρχιεπισκοπικό Γράμμα πρὸς τήν Α.Θ.Π. τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη, εκπροσώπησαν ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος καί ὁ Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος, ὑπεύθυνος τοῦ Γραφείου Διεκκλησιαστικῶν Σχέσεων καί Εὐρωπαϊκῶν Ὑποθέσεων.

Νά σημειωθεῖ ὅτι οἱ προηγηθεῖσες τρεῖς Πανορθόδοξες Προσυνοδικές Διασκέψεις πραγματοποιήθηκαν στό Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμενοκοῦ Πατριαρχείου, στό Chambésy τῆς Γενεύης, κατά τά ἔτη 1976, 1982 καί 1986.

Κατά τήν πρώτη ἡμέρα (Τρίτη 8 Ἰουνίου 2009) τῶν ἐπίσημων ἐργασιῶν τῆς Διασκέψεως προσφώνησαν τή Διάσκεψη ὁ Πρόεδρος αὐτῆς Σεβ. Μητροπολίτης Περγάμου κ. Ἰωάννης καί οἱ ἐπικεφαλῆς τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν.

Ἀκολουθεῖ ἡ εἰσαγωγική ὁμιλία ἐνώπιον τῶν μελῶν τῆς Δ΄ Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως τοῦ Προέδρου Σεβ. Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου.

«Σεβάσμιοι καί ἀγαπητοί Πατέρες καί ἀδελφοί, οἱ συγκροτοῦντες τήν παροῦσαν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν,

Θεῖα συνάρσει καί ὁμοφώνῳ ἀποφάσει τῶν σεπτῶν Προκαθιμένων τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, προσκλήσει δέ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου ὡς κατά τήν κανονικὴν τάξιν ἐκφραστοῦ τῆς ὁμοφώνου ταύτης ἀποφάσεως, συνήλθομεν ἐνταῦθα, ἵνα ὡς ἐντεταλμένοι ἐκπρόσωποι τῶν κατά τόπους Ἐκκλησιῶν ἡμῶν συγκροτήσωμεν τήν Δ΄ κατά σειράν Προσυνοδικήν Πανορθό-

δοξον Διάσκεψιν εἰς προετοιμασίαν τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἀπό μέρους τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου χαιρετίζομεν τήν παρουσίαν πάντων ὑμῶν ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ τοῦ Πανσέπτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὡς φιλοξενουμένων τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καί εὐχόμεθα ὑμῖν καλήν διαμονήν καί καρποφόρον συνεργασίαν πάντων ἡμῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Εὐδοκία καί χάριτι τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ ἡ σύναξις ἡμῶν πραγματοποιεῖται καθ' ὃν χρόνον «Πεντηκοστήν ἐορτάζομεν καί Πνεύματος ἐπιδημίαν», ἵνα καί διά τοῦ τρόπου τούτου δηλωθῇ ὅτι ἡ ὑπό τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δοθεῖσα εἰς ἡμᾶς ἐντολή εἶναι ἱερά καί ἀποτελεῖ ἐντολήν Αὐτοῦ τούτου τοῦ Παρακλήτου. Διό καί τελέσαντες χθές, κυριώνυμον ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, διορθόδοξον Συλλεΐτουργον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τούτῳ, συμμετασχόντες δέ εἰς τήν πρός τιμήν τοῦ Παναγίου Πνεύματος τελεσθεῖσαν σήμερον Θεῖαν Λειτουργίαν, ἐπικαλούμεθα ἤδη τήν χάριν τοῦ Παρακλήτου, ἵνα ἐφορεύσῃ Οὗτος τῆς Διασκέψεως ἡμῶν, καί ὁδηγήσῃ τὰς σκέψεις ἡμῶν καί τὰς καρδίας εἰς ἀποφάσεις συμφώνους πρός τό Ὅσιον θέλημα τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ διά τήν ἐνότητα καί οἰκοδομήν τῆς Ἀγίας Αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

Ὅντως, ἀγαπητοί ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί, κατὰ τήν παροῦσαν σύναξιν καλούμεθα, παρά τήν ἐλαχιστότητα ἡμῶν, νά γίνωμεν ὄργανα τοῦ Παρακλήτου, καί ἐπόμενοι Αὐτῷ, Ὅστις «ὅλον συγκροτεῖ τόν θεσμόν τῆς Ἐκκλησίας», νά συμβάλωμεν καί ἡμεῖς εἰς τήν ἐδραίωσιν καί περαιτέρω ἐμβάθυνσιν τῆς ἐνότητος τῆς Μιᾶς, Ἀγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἡξιώθημεν ὑπό τοῦ ἐλέους τοῦ Θεοῦ νά ἀνήκωμεν. Ἡ ἐνότης αὕτη, ἣν καί δεδομένη ὑπό τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, χρήζει πάντοτε μερίμνης καί καλλιιεργείας, καθότι ὁ «ἀντίδικος ἡμῶν διάβολος» (Α' Πέτρου 5, 8) δέν παύει, σπείρων ζιζάν-

νια καὶ διχονοίας, νά ἀπειλῇ αὐτήν, ἄλλοτε ἀνεπιτυχῶς, ἐνίοτε δέ καὶ λίαν σοβαρῶς καὶ ἐπικινδύνως. Εὐθύνη πάντων ἡμῶν, ἰδίᾳ δέ τῶν τό ἐπισκοπικόν λειτούργημα ἐμπεπιστευμένων, δέν παύει νά εἶναι ἡ προστασία τῆς ἐνότητος ταύτης καὶ ἡ παντί τρόπῳ ἐπιβεβαίωσις αὐτῆς. Τοῦτο καθίσταται ἰδιαίτερος ἀναγκαῖον δι' ἡμᾶς τούς Ὁρθοδόξους, καθότι, ὡς ἐκ τῆς συγκροτήσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐξ αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πολλὰκις θεωρούμεθα ὡς ἄθροισμα Ἐκκλησιῶν καὶ οὐχί ὡς μία Ἐκκλησία. Καί εἶναι μέν ἀληθές ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία ἀντιλαμβάνεται τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἐνότητα αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, κατ' οὐδένα ὅμως τρόπον δέν πρέπει τοῦτο νά ἐρμηνευθῇ ὡς ὑποδηλοῦν ὅτι ἀποτελοῦμεν «Ἐκκλησίας» καὶ ὄχι «Ἐκκλησίαν». Ὑπάρχει μόνον μία καὶ ἐνιαία Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, καὶ τοῦτο δηλοῦται τόσον ἐν τῇ κοινῇ πίστει καὶ λατρείᾳ ὅσον καὶ ἐν τῇ κανονικῇ διαρθρώσει αὐτῆς. Ὡς ἐτόνισεν ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἐν τῇ προσφωνήσει αὐτοῦ πρὸς τούς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν Σύναξιν αὐτῶν ἐν Φαναρίῳ τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον, ἡ αὐτοκεφαλία δέν πρέπει νά ἐκτραπῇ εἰς «αὐτοκεφαλισμόν». Ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλας καὶ πρὸς τούς ἕξω σχέσεσιν αἱ αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι δέον νά ἐνεργοῦν ὡς ἓν σῶμα, ὡς μία καὶ ἐνιαία Ἐκκλησία.

Ἐν τῷ πνεύματι ἀκριβῶς τούτῳ ἀπεφασίσθη ὑπὸ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐνεργουσῶν ἐν ὁμοφωνίᾳ ὡς μία καὶ ἀδιαίρετος Ἐκκλησία, καὶ ἡ πραγματοποίησις τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Διότι κατὰ τὴν μακραίωνα παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀναγομένην εἰς αὐτάς τας πρώτας Ἀποστολικὰς Κοινότητας, ὡς μαρτυροῦν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (κεφ. 15), τό συνοδικόν σύστημα ἀποτελεῖ τὴν πλέον αὐθεντικὴν ἐπιβεβαίωσιν, διασφάλισιν καὶ διακήρυξιν τῆς ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ, ἡ Ἀγία ἡμῶν Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δέν ἦτο δυνατόν εἰμὴ νά

ἐνεργήσῃ συμφώνως πρὸς τὴν παράδοσιν ταύτην καὶ τὴν ὑπαγορεύουσιν αὐτὴν Ἐκκλησιολογίαν.

Ἄλλ' ἡ τελικὴ πραγματοποίησις τῆς Συνόδου ταύτης βραδύνει ἤδη τόσον πολὺ, ὥστε νὰ προκαλῇ τὸν σκανδαλισμὸν τῶν ὁμοδόξων καὶ ἐνίοτε καὶ τὴν χλεύην τῶν ἐκτός, οἵτινες διερωτῶνται ἐὰν ὄντως ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡνωμένη, καὶ ἐὰν πράγματι δύναται νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν ἐξαγγελθεῖσαν σύνοδον. Ἡ εὐθύνη τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν εἶναι ἐν προκειμένῳ πελωρία. Δέν ἄρκει νὰ λέγωμεν ὅτι εἴμεθα ἡνωμένοι ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ λατρείᾳ. Ὁφείλομεν νὰ ἀποδείξωμεν ἐν τῇ πράξει ὅτι εἴμεθα μία καὶ ἀδιαίρετος Ἐκκλησία, δυναμένη νὰ συνέλθῃ ἐπὶ τό αὐτό ἐν Συνόδῳ. Ἡ σύγκλησις καὶ πραγμάτων τῆς ἐξαγγελθείσης Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δέν δύναται νὰ βραδύνῃ ἄλλο χωρὶς νὰ τραυματισθῇ καιρίως τό κύρος καὶ ἡ ἀξιοπιστία τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν.

Τὴν εὐθύνην ταύτην συναισθανόμενος ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης προέτεινεν εἰς τοὺς λοιποὺς Προκαθημένους τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν ἐν Φαναρίῳ Σύναξιν αὐτῶν τὸν παρελθόντα Ὀκτώβριον, ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ διαδικασία προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου διὰ τῆς συγκλήσεως ἐντὸς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους τῶν σχετικῶν Ἐπιτροπῶν καὶ Διασκέψεων πρὸς ἐξέτασιν τῶν ὑπολοίπων ἐκ τοῦ πανορθοδόξως ἐγκριθέντος Καταλόγου θεμάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλει ἀποφανθῇ ἡ μέλλουσα νὰ συνέλθῃ Ἀγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος. Τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁμοφώνως καὶ ἀσμένως ἀπεδέχθησαν πάντες οἱ σεπτοὶ Προκαθημένοι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καὶ, ἐν συνεχείᾳ, κατὰ τὸν ἰσχύοντα Κανονισμόν τῆς προετοιμασίας τῆς Συνόδου καὶ τὴν κανονικὴν τάξιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, συνεκάλεσεν οὗτος διὰ Πατριαρχικῶν Γραμμάτων τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν προετοιμασίαν τῆς Συνόδου σώματα.

Οὕτω, διὰ μὲν τό θέμα τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς, τοῦ ὁποί-

ου ἡ προπαρασκευὴ εἶχεν ἤδη ὠριμάσει, συνεκλήθη ἡ παροῦσα Δ' Προσυνοδικὴ Πανορθόδοξος Διάσκεψις, διὰ δέ τὰ ὑπολειπόμενα τρία θέματα, ἥτοι τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως τοῦ Αὐτοκεφάλου, τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως τοῦ Αὐτονόμου, καί τῶν Διπτύχων, τῶν ὁποίων θεμάτων ἡ προπαρασκευὴ δέν ἔχει εἰσέτι ὀλοκληρωθῇ, συνεκλήθη διὰ τῶν αὐτῶν Πατριαρχικῶν Γραμμάτων ἡ Διορθόδοξος Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὸν προσεχῆ μῆνα Δεκέμβριον.

Καλούμεθα οὕτω, πεφιλημένοι ἐν Κυρίῳ ἀδελφοί, ὡς πληρεξούσιοι Ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν νὰ διασκεφθῶμεν ἐνταῦθα καί νὰ ἀποφασίσωμεν, ἐπ' ἀναφορᾷ πρὸς τὴν μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον, ἐπὶ τοῦ θέματος, τό ὁποῖον ἔτυχεν ἤδη μακρᾶς καὶ ἐμπεριστατωμένης μελέτης καὶ προπαρασκευῆς δι' ἐπανειλημμένων συναντήσεων τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις καὶ κατέληξεν ὁμοφώνως εἰς διορθοδόξως συμπεφωνημένα κείμενα, ἅτινα καὶ κεῖνται ἐνώπιον ἡμῶν πρὸς ἔγκρισιν, καθὼς προβλέπει ὁ Κανονισμός. Δέν πρόκειται, συνεπῶς, νὰ συζητήσωμεν τό θέμα τῆς Διασπορᾶς ἐξ ὑπαρχῆς, καταργοῦντες οὕτω τὴν ἤδη ἐπιτευχθεῖσαν διορθόδοξον συναίνεσιν, ἀλλὰ νὰ ἐστιάσωμεν τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν ἐπὶ τῶν ἐνώπιον ἡμῶν διορθοδόξως ἀποδεκτῶν κειμένων, ἐπιφέροντες ἐνδεχομένως μεταβολάς τινας καὶ τελικῶς, Θεοῦ θέλοντος, ἐγκρίνοντες αὐτά ἐπ' ἀναφορᾷ, ὡς εἵπομεν, εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδον.

Γνωρίζομεν πάντες, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι τό θέμα τῆς καλουμένης Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς ἀποτελεῖ ἓν ἐκ τῶν πλέον σοβαρῶν προβλήματων, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζει ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἐποχὴν μας. Ἡ σοβαρότης, ἀλλὰ καὶ τό ἐπεῖγον τοῦ προβλήματος τούτου, ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ὑπὸ τῶν Προκαθημένων τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν κατὰ τὴν πρόσφατον Σύναξιν αὐτῶν ἐν Φαναρίῳ, ὅπως καθίσταται φανερόν ἐκ τοῦ Μηνύματος, τό ὁποῖον ἐξαπέλυσαν οὗτοι κατὰ τό πέρας

τῆς Συνάξεως ταύτης. Ἐν τῷ Μηνύματι τούτῳ οἱ Προκαθήμενοι τονίζουν, μεταξύ ἄλλων, καί τά ἑξῆς:

«Οἱ Προκαθήμενοι καί οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν... ἐπαναβεβαιοῦμεν τήν βούλησιν ἡμῶν διά τήν ταχεῖαν θεραπείαν πάσης κανονικῆς ἀνωμαλίας προελθούσης ἐξ ἱστορικῶν συγκυριῶν καί ποιμαντικῶν ἀναγκῶν, ὡς ἐν τῇ λεγομένῃ Διασπορᾷ, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ὑπερβάσεως πάσης τυχόν ξένης πρὸς τήν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ἐπιρροῆς. Πρὸς τοῦτο, χαιρετίζομεν τήν πρότασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νά συγκαλέσῃ διά τό θέμα τοῦτο, ὡς καί διά τήν συνέχισιν τῆς προετοιμασίας τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου, Πανορθοδόξους Διασκέψεις ἐντός τοῦ προσεχοῦς ἔτους 2009...».

Ἐκ τῶν λόγων τούτων τῶν σεπτῶν Προκαθημένων, εἰς δύο σημεῖα δέον νά στρέψωμεν τήν προσοχήν ἡμῶν:

α) Ἡ θεραπεία, τοὔτέστιν ἡ διευθέτησις, τοῦ θέματος τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς δέον νά εἶναι «ταχεῖα». Διά τόν λόγον ἀκριβῶς τοῦτον ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ἐκφράζων τήν βούλησιν τῶν Προκαθημένων, ἔδωκε προτεραιότητα εἰς τό θέμα τοῦτο, δοθέντος ἄλλωστε, ὅτι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τά λοιπά ἐναπομείναντα θέματα τῆς Συνόδου, τό θέμα τοῦτο διῆλθε δι' ὅλων τῶν προβλεπομένων ὑπό τοῦ Κανονισμοῦ σταδίων προπαρασκευῆς, καί εἶναι ἕτοιμον πρὸς ἔγκρισιν ὑπό τῆς Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως.

β) Οἱ Προκαθήμενοι τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ἀναγνωρίζουν ὅτι ὑφίσταται ἀνάγκη θεραπείας «πάσης κανονικῆς ἀνωμαλίας προελθούσης ἐξ ἱστορικῶν συγκυριῶν καί ποιμαντικῶν ἀναγκῶν, ὡς ἐν τῇ λεγομένῃ Ὁρθοδόξῳ Διασπορᾷ, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ὑπερβάσεως πάσης τυχόν ξένης πρὸς τήν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ἐπιρροῆς». Τούς λόγους τούτους τῶν Προκαθημένων, ἄκρως βαρυσημάντους, ὀφείλομεν νά λάβωμεν σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἀνατεθείσης ἡμῖν εὐθύνης.

Δυσκόλως θά ἡδύνατό τις νά ἀμφισβητήσῃ τό ὅτι, ὡς ἔχει σήμερον ὁ τρόπος διοργανώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς, πάσχει σοβαρῶς ἐξ ἐπόψεως κανονικῆς καί ἐκκλησιολογικῆς. Ὡς ὅλοι γνωρίζομεν, ὁ 8ος κανὼν τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ρητῶς ὀρίζει ὅτι ἐν μιᾷ καί τῇ αὐτῇ πόλει δέν δύναται νά ὑπάρχουν πλείονες τοῦ ἐνός ἐπίσκοποι. Ὁ κανὼν οὗτος εἶναι θεμελιώδης, διότι ἐκφράζει τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιολογίαν κατὰ τρόπον σαφῆ. Συμφώνως πρός θεμελιώδη ἐκκλησιολογικήν ἀρχήν, μαρτυρουμένην ἤδη ἀπό τῶν χρόνων τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου Ἀντιοχείας καί γενομένην ἀπολύτως σεβαστήν ὑπό τῆς ἀρχαίας ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας, ὁ ἐπίσκοπος ἐνώνει ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ὡς κεφαλὴ αὐτῆς τήν ὅλην τοπικήν Ἐκκλησίαν ἀνεξαρτήτως φυσικῶν, φυλετικῶν, ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καί ἄλλων διαφορῶν. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἐπισκόπου ὑπερβαίνονται αἱ διαφοραὶ αὐταί, ὡς ἀκριβῶς ἐν τῷ Χριστῷ, τόν Ὅποιον ὁ ἐπίσκοπος εἰκονίζει, «οὐκ ἔνι Ἑλλήν, ἢ Ἰουδαῖος, περιτομή καί ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος» (Κολ. 3, 11). Εἰς τήν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν θά ἦτο ἐντελῶς ἀδιανόητον νά ὑφίσταται ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ἄλλος ἐπίσκοπος διὰ τοὺς Ἑλλήνας καί ἄλλος διὰ τοὺς Σύρους ἢ τοὺς Λατίνους ἢ ἄλλης τινός πολιτιστικῆς ἢ ἐθνικῆς ταυτότητος.

Ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐτηρήθη μετ' εὐλαθείας ὑπό τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέχρι περίπου τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνος, ὁπότε καί παρατηροῦνται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καί οὐχὶ ἄνευ διστακτικότητος ἐν ἀρχῇ, αἱ παράλληλοι δικαιοδοσίαι ἐν τῇ Διασπορᾷ. Πρόκειται, συνεπῶς, περί σχετικῶς νεωτέρου ἱστορικοῦ φαινομένου παραβιάσεως τῆς θεμελιώδους ἐκκλησιολογικῆς ἀρχῆς, τήν ὁποίαν ἐκφράζει ὁ μνημονευθεὶς κανὼν τῆς Ἀ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Κατὰ τήν ἐμφάνισιν τοῦ φαινομένου τούτου τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον ἀντέδρασε διὰ τῆς προβολῆς τοῦ 28ου κανόνος τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, κατὰ τόν ὅποιον «ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς», ἥτοι ἐκτός τῶν καθωρισμένων δι' ἐκάστην αὐτοκέ-

φαλον Ἐκκλησίαν γεωγραφικῶν ὁρίων, αἱ χειροτονία ἐπισκόπων ἀνατίθενται εἰς τόν Κωνσταντινουπόλεως. Ἄλλ' ἡ ἑρμηνεία αὕτη τοῦ κανόνος τοῦτο ἡμφεσβητήθη ὑπό τινων Ὁρθόδοξων μέ ἀποτέλεσμα νά μή γίνεται σεβαστή ὑπό μερίδος ἐξ αὐτῶν. Δέν εἶναι τοῦ παρόντος ἡ συζήτησις τοῦ θέματος τούτου, οὔτε δύναται νά ἀπασχολήσῃ τήν Διάσκεψιν ἡμῶν, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ διαμορφωθείσα ἤδη κατάστασις ἔχει μετατοπίσει τήν ὅλην προβληματικήν ἐπὶ ἄλλης βάσεως. Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, χωρίς νά ἀποστῇ τῆς ὑπ' αὐτοῦ διδομένης ἐρμηνείας τοῦ ἐν λόγῳ ἱεροῦ κανόνος, καί χάριν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἦν καί θεωρεῖ ὑπέρτατον ἀγαθόν, ἀπεδέχθη τήν παρουσίαν ἐν τῷ χώρῳ τῆς Διασποράς ἐπισκόπων ἐτέρων ὀρθοδόξων ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοσιῶν ἄχρις οὔ ἐξευρεθῇ τρόπος διευθετήσεως τῶν πραγμάτων, συμφώνως πρός τήν κανονικήν τάξιν, τήν ἐκφραζομένην ὑπό τοῦ 8ου κανόνος τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί τάς θεμελιώδεις ἐκκλησιολογικάς ἀρχάς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως καί παραδόσεως.

Καί ἰδοῦ, ὅτι εὕρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ κρισίμου τούτου σημείου. Εἴμεθα ἔτοιμοι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι νά ἐπανέλθωμεν εἰς τήν ἀρχαίαν κανονικήν τάξιν, τήν προβλέπουσαν ἕνα ἐπίσκοπον ἐν ἐκάστη τοπικῇ Ἐκκλησίᾳ; Αἱ Προπαρασκευαστικάί Ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι ἡσχολήθησαν μέ τό ἐρώτημα τοῦτο καί παρήγαγον τά πρό ἡμῶν πρός ἔγκρισιν κείμενα, ἔκριναν ὅτι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι δέν εἶναι τό γε νῦν ἔχον ἔτοιμα νά ἐπανέλθουν εἰς τήν ἀκριβῆ κανονικήν τάξιν διά διαφοροῦς λόγους. Προτείνουν ὅμως τήν σταδιακὴν μετάβασιν εἰς τήν τάξιν ταύτην, ἀρχῆς γενομένης ἐκ τῆς λειτουργίας ἐπισκοπικῶν συνελεύσεων ἐν ἐκάστη περιοχῇ τῶν ἐν αὐτῇ διακονούντων «κανονικῶν» ἐπισκόπων, ἀναθέσασαι τήν ἐπεξεργασίαν τῶν λεπτομερειῶν τῆς λειτουργίας τῶν συνελεύσεων τούτων εἰς εἰδικήν ἐπιτροπὴν Ὁρθοδόξων κανονολόγων, ἥτις καί παρήγαγε τό πρό ἡμῶν ὡσαύτως εὕρισκόμενον κείμενον.

Αὕτη εἶναι ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ἡ ὑπό τῶν Προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν γενομένη ἐργασία, ἥτις καί ἐθεωρήθη ὑπό τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν ὡς ἐξαντλήσασα τό στάδιον τῆς προπαρασκευῆς τοῦ θέματος τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς καί δυναμένη, κατὰ τόν Κανονισμόν, νά ὑποβληθῇ εἰς τήν παροῦσαν Πανορθόδοξον Διάσκεψιν πρός ἔγκρισιν καί ἀναφοράν εἰς τήν Ἀγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον. Ἐξ ὧσων ἐξετέθησαν ἀνωτέρω, καταφαίνεται συμπερασματικῶς ὅτι δύο εἶναι οἱ βασικοὶ ἄξονες, περίξ τῶν ὁποίων καλούμεθα νά οἰκοδομήσωμεν τήν ἡμετέραν συμφωνίαν ἐν τῇ Διασκέψει ταύτῃ:

Πρῶτον, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπαναβεβαιοῖ καί διακηρύσσει τήν προσήλωσιν αὐτῆς εἰς τοὺς ἱερούς Κανόνας καί τήν Ἐκκλησιολογίαν αὐτῆς, ἅτινα προβλέπουν καί ἐπιβάλλουν τήν ὑπαρξιν ἐνός καί μόνου ἐπισκόπου ἐν ἐκάστη τοπικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Δεύτερον, ὅτι ἔνεκα τῆς διαμορφωθείσης ἱστορικῆς συγκυρίας καί τῶν σχετικῶν πρός αὐτήν ποιμαντικῶν ἀναγκῶν, μεταβατικόν πρός τήν ὡς ἄνω κανονικὴν τάξιν στάδιον δέον νά ἀποτελέσῃ ἡ λειτουργία τῶν ἐπισκοπικῶν συνελεύσεων, ὡς αὕτη προβλέπεται ὑπό τῶν διορθοδόξως ἐκπονηθέντων κειμένων τῶν Προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν.

Περί τοὺς δύο τούτους βασικοὺς ἄξονας θά ἡδύνατο νά διατυπωθῇ κατόπιν συζητήσεως καί τό τελικόν κείμενον τῆς ἡμετέρας συμφωνίας, ἥτις καί θέλει ὑποβληθῇ εἰς τήν μέλλουσαν νά συνέλθῃ, σὺν Θεῷ, Ἀγίαν καί Μεγάλην Σύνοδον τῆς μιᾶς καί ἡνωμένης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Προσφιλέστατοι καί σεβαστοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ εὐθύνη, τήν ὁποίαν ἐπωμιζόμεθα κατὰ τήν παροῦσαν Διάσκεψιν πάντες ἡμεῖς οἱ μετέχοντες αὐτῆς, εἶναι ἀληθῶς πελωρία. Εἶναι εὐθύνη ἔναντι τοῦ Θεοῦ, τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ καί τῆς Ἱστορίας. Τό ἐρώτημα, τό ὁποῖον τίθεται ἐνώπιον ἡμῶν εἶναι ἐάν θά ἐπισπευσθῇ ἢ θά βραδύνῃ ἔτι μᾶλλον ἡ σύγκλησις τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν

Ἐκκλησίας. Ἀπό τὰς ἀποφάσεις ἡμῶν θά ἐξαρτηθῇ τοῦτο. Τί θά εἴπωμεν εἰς τόν ἀγωνιῶντα νά πληροφορηθῇ τό ἀποτέλεσμα τῆς Διασκέψεως ἡμῶν λαόν τοῦ Θεοῦ; Ὅτι ἀπετύχαμεν νά συμφωνήσωμεν; Ἀλλά ποῖος ἐξ ἡμῶν θά εἶχε τήν τόλμην νά ἀναλάβῃ μίαν τοιαύτην εὐθύνην; Ποῖος θά ἠδύνατο νά προτάξῃ τά στενά συμφέροντα τῆς ἰδικῆς του Ἐκκλησίας ἔναντι τοῦ γενικωτέρου συμφέροντος τῆς ὅλης Ὁρθοδοξίας καί τῆς πιστότητος αὐτῆς εἰς τήν κανονικὴν παράδοσιν καί τήν ἐκκλησιολογίαν;

Τό θέμα τῆς κανονικῆς διευθετήσεως τῆς Ὁρθοδόξου Διασπορᾶς εἶναι, πράγματι, πολύπλοκον καί δέν δύναται νά λάβῃ τήν ὀριστικὴν αὐτοῦ κανονικὴν μορφήν εὐθύς ἀμέσως. Εἶναι ὅμως συγχρόνως καί ἐπεῖγον, καί ἐάν δέν λάβωμεν τήν στιγμὴν αὐτὴν μέτρα πρὸς τήν κατεύθυνσιν τῆς κανονικῆς διευθετήσεώς του, θά παγιωθῇ μία κατάστασις, ἡ ὁποία θά ἐμφανίζῃ τήν Ὁρθοδοξίαν ἐσαεὶ διηρημένην. Ἦδη οἱ σκανδαλιζόμενοι ἐκ τῆς ὑφισταμένης καταστάσεως εἶναι πολλοί καί διαρκῶς μᾶς ψέγουν. Δέν δυνάμεθα πλέον νά παραμένωμεν ἀδρανεῖς.

Τό ὀλιγώτερον, τό ὁποῖον θά ἠδυνάμεθα νά πράξωμεν εἶναι, τοῦτο μὲν νά διακηρύξωμεν τήν πιστότητα ἡμῶν πρὸς τὰς ἀρχάς τῆς Ἐκκλησιολογίας καί τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐρείδεται ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν, ἵνα μὴ κατηγορηθῶμεν ὅτι ἀπεμπολήσαμεν τήν πίστιν τῶν Πατέρων ἡμῶν, τοῦτο δέ, ὁμολογοῦντες τὰς ὑφισταμένας δυσκολίας πρὸς ἄμεσον ἐπάνοδον εἰς τήν ἀκριβῆ κανονικὴν τάξιν, νά προτείνωμεν μέτρα πρὸς βαθμιαίαν μετάβασιν εἰς αὐτήν. Τοιαῦτα ἀκριβῶς μέτρα περιλαμβάνονται εἰς τὰ πρό ἡμῶν εὕρισκόμενα πρὸς ἔγκρισιν κείμενα τῶν Προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν, τὰ προβλέποντα τόν τρόπον λειτουργίας τῶν κατὰ τόπους ἐπισκοπικῶν συνελεύσεων. Ἀρξώμεθα οὖν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διασκέψεως ἡμῶν ἐν πνεύματι ἀγάπης καί εἰλικρινοῦς διαλόγου, ὃ δέ Παράκλητος, τό Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, εἴη ὁδηγὸς ἡμῶν, ἵνα διὰ τῆς ὁμοφωνίας ἡμῶν δοξασθῇ καί αὖθις τό Πανάγιον ὄνομα τοῦ ἐν

Τριάδι Θεοῦ. Ἀμήν!».

Ἀκολουθεῖ ἡ ὁμιλία τοῦ, ἐπικεφαλῆς τῆς ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Πάφου κ. Γεωργίου:

«Σεβασμιώτατε Ἅγιε Πρόεδρε,

Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀδελφοί, ἐκπρόσωποι τῶν κατὰ τόπους Ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν,

Μεταφέρω μέ ἰδιαίτερη χαρά τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου γιά εὐόδωση τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης Δ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως.

Ἐκφράζουμε κι ἐμεῖς, ὁ Θεοφιλέστατος Χωρεπίσκοπος Μεσαορίας καί ἐγώ, πού παρελάβουμε ἀπό τόν Μακαριώτατο τή σκυτάλη τῆς συμμετοχῆς σ' αὐτές τίς Διασκέψεις, τή συγκίνησή μας γιά τήν παρουσία μας σήμερα στό χῶρο τοῦτο, ἀνάμεσα σέ ἔμπειρους καί διακεκριμένους ἐκπροσώπους τῶν ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

Οἱ στιγμές πού ζοῦμε εἶναι, ὄντως, ἱστορικές. Καί τό ἔργο πού καλούμαστε νά ἐπιτελέσουμε ξεπερνᾷ τήν πεζότητα τῆς καθημερινότητας.

Ὅταν τό 1961 συνῆλθε ἡ Α' Πανορθόδοξος Διάσκεψις στή Ρόδο, ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος γέμισε μέ ἐλπίδες, προσδοκώντας τή Μεγάλη Σύνοδο τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὦντας τότε μαθητής τοῦ Δημοτικοῦ, θυμᾶμαι καί ἀναπολῶ τή συγκίνηση τῶν μεγαλυτέρων, πού δόξαζαν τό Θεό γιατί στίς μέρες τους θά ἐπραγματοποιεῖτο ἡ σύγκληση τῆς Μεγάλης Συνόδου. Ἐμακάριζαν τούς ἑαυτούς τους γιατί θά ἔβλεπαν ἐκεῖνο πού πολλοί ἄλλοι, προηγουμένως, «ἐπεθύμησαν ἰδεῖν καί οὐκ εἶδον».

Τά χρόνια καί οἱ δεκαετίες, ἔκτοτε, παρήλθαν, τόν ἐνθουσιασμό διαδέχθηκε ἡ περίσκεψη καί οἱ ταχύτητες ἐναλλαγῆς τῶν γεγονότων καί ἐμφάνισης νέων προβλημάτων, πού ἐγκαινίασε ὁ νέος τρόπος ζωῆς, σπρώχνουν, ἂν ὄχι στή λήθη, του-

λάχιστον σέ βάθος χρόνου, εκείνο τό εὐγενές ὄραμα, πού εἶναι καί ἀναγκαιότητα γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Στούς ὧμους μας πέφτει ἡ εὐθύνη γιά ἐπιτάχυνση τῶν ρυθμῶν προπαρασκευῆς. Ἡ σημερινή μέρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μᾶς καλεῖ ὅλους εἰς ἐνότητα καί διαγραφὴ τῶν ὅσων μᾶς χωρίζουν. Ἄν τότε, «ὅτε τοῦ πυρός τάς γλώσσας διένειμεν» ὁ Ὑψιστος, «εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσε», πολύ περισσότερο καλούμαστε σήμερα νά δείξουμε, σ' ἓνα κόσμο διηρημένο καί ἐπιρρεπῇ σέ ποικίλες ἐξαρτήσεις ὅτι ὄχι μόνο παρελάβουμε διά τῆς Ἐκκλησίας τό Ἅγιον Πνεῦμα ἀλλά καί τοῦτο «ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν». Κι ὅτι φανερώνει τούς καρπούς του, τήν εἰρήνην, τήν ἀγάπην, τήν πραότητα, τήν ἀγαθωσύνην, τήν ἐνότητα, μέ τά ἔργα καί τή συμπεριφορά μας.

Καλούμαστε, λοιπόν, νά γίνουμε δεκτικοί τῆς χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὥστε νά ὑπερβοῦμε τίς ὅποιες δυσκολίες καί νά καταλήξουμε σέ μία ὁμόφωνη ἀπόφαση.

Τό θέμα τῆς Διασπορᾶς θᾶ ἔπρεπε, ἴσως, νά εἶχε τύχει ἄλλης ἀντιμετώπισης. Ἀλλά θᾶ ἔπρεπε νά ἦταν τά κριτήρια προσέγγισής του· οἱ κανόνες τῆς Ἐκκλησίας καί ὄχι τά στενά ἐθνοφυλετικά μας γνωρίσματα. Ἐστω ὅμως καί αὕτη ἡ, κατ' οἰκονομίαν, μεταβατική λύση πού μᾶς προτείνει ὁμόφωνα ἡ Διορθόδοξη Προπαρασκευαστική Ἐπιτροπή, ἃς ἐγκριθεῖ χωρίς νέες ὑπαναχωρήσεις πού θά καθυστεροῦσαν καί πάλιν τή σύγκληση τῆς Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος περιμένει ἀπό μᾶς τό παράδειγμα τῆς ἀγάπης καί τῆς ἐνότητος. Ἀς μή τόν ἀπογοητεύσουμε.

Καταλήγοντας, μεταφέρω καί πάλιν τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ. Χρυσοστόμου καί τῆς περὶ Αὐτόν Ἱερᾶς Συνόδου γιά εὐόδωση τῶν ἐργασιῶν τῆς Διασκέψεώς μας».

Στή συνέχεια παρατίθεται τό Ἀνακοινωθέν τῆς Δ' Πανορθοδόξου Προσυνοδικῆς Διασκέψεως:

«Ἡ Δ' Προσυνοδική Πανορθόδοξος Διάσκεψις, συγκληθεῖσα ὑπὸ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, τῇ συμφώνῳ γνώμῃ τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐκφρασθεῖση κατὰ τὴν ἐν Φαναρίῳ ἀπὸ 10ης ἕως 12ης Ὀκτωβρίου 2008 Ἱερὰν Σύναξιν αὐτῶν, συνῆλθεν εἰς τό ἐν Σαμπεζύ Γενεύης Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ 6ης μέχρι 12ης Ἰουνίου 2009.

Αἱ ἐργασίαι τῆς Διασκέψεως ἤρξαντο διὰ Πανορθοδόξου Θείας Λειτουργίας κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς, διεξήχθησαν δέ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Περγάμου κ. Ἰωάννου, ἐκπροσώπου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, τῇ συνδρομῇ καὶ τοῦ Γραμματέως ἐπὶ τῆς προπαρασκευῆς τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλβετίας κ. Ἱερεμίου. Εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Διασκέψεως συμμετέσχον ἐκπρόσωποι πασῶν τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῇ προσκλήσει τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.

Οἱ Προκαθήμενοι τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀπέστειλαν χαιρετισμούς εἰς τοὺς συμμετέχοντας τῆς Διασκέψεως διὰ μηνυμάτων ἢ καὶ διὰ τῶν ἐκπροσώπων αὐτῶν. Τὰ μέλη τῆς Διασκέψεως ἀπέστειλαν τηλεγραφήματα πρὸς πάντας τοὺς Προκαθημένους τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν, ἐξαιτούμενα τὰς προσευχὰς καὶ τὰς εὐλογίας αὐτῶν διὰ τό προκείμενον αὐτοῖς ἔργον.

Θέμα τῆς Δ' Προσυνοδικῆς Πανορθοδόξου Διασκέψεως ἦτο, συμφώνως πρὸς τὴν βούλησιν τῶν Προκαθημένων καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐκφρασθεῖσαν εἰς τό Μήνυμα τῆς ἐν Φαναρίῳ Ἱερᾶς Συνάξεως αὐτῶν (Ὀκτώβριος 2008), ἡ συζήτησις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς κανονικῆς ὁργανώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς. Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις περὶ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἐλήφθη ὑπὸ

τῆς Διασκέψεως κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

Ἡ Διάσκεψις ἐξήτασε τὰ ὑπὸ τῆς Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς προετοιμασθέντα κείμενα εἰς τὰς ἐν Σαμπεζύ συνελεύσεις αὐτῆς, ἥτοι α) ἀπὸ 10ης ἕως 17ης Νοεμβρίου 1990 καὶ β) ἀπὸ 7ης ἕως 13ης Νοεμβρίου 1993, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ κείμενον τοῦ ἐν Σαμπεζύ συγκληθέντος Συνεδρίου Κανονολόγων ἀπὸ 9ης μέχρι 14ης Ἀπριλίου 1995. Τὰ κείμενα ταῦτα, εἰς τὰ ὅποια ἐγένοντο διευκρινήσεις, συμπληρώσεις, διορθώσεις καὶ προσθήκαι, ἐνεκρίθησαν ὁμοφώνως.

Ἡ Διάσκεψις ἐξέφρασε τὴν κοινὴν βούλησιν πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τῆς κανονικῆς ὁργανώσεως τῆς Ὁρθοδόξου Διασποράς, συμφώνως πρὸς τὴν ἐκκλησιολογίαν, τὴν κανονικὴν παράδοσιν καὶ πρᾶξιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ Διάσκεψις ἀπεφάσισε τὴν ἵδρυσιν νέων Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων εἰς ὠρισμένας περιοχὰς τοῦ κόσμου διὰ τὴν διευθέτησιν τοῦ ζητήματος τῆς Διασποράς, ἥτοι τῶν ἐκτὸς τῶν παραδοσιακῶν ὁρίων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἐγκατεστημένων ὀρθοδόξων πιστῶν. Πρόεδροι τῶν Συνελεύσεων εἶναι οἱ πρῶτοι τῶν ἐν τῇ περιοχῇ ἐκείνῃ ἐπισκόπων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐν ἀπουσίᾳ δὲ αὐτῶν οἱ ἐπόμενοι κατὰ τὴν τάξιν τῶν Διπτύχων τῶν Ἐκκλησιῶν. Μέλη τῶν Συνελεύσεων τούτων εἶναι πάντες οἱ ὑπὸ πασῶν τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀνεγνωρισμένοι ὡς κανονικοὶ ἐπίσκοποι, οἱ ὅποιοι ποιμαίνουν τὰς εἰς ἐκάστην περιοχὴν ὑφισταμένας κοινότητας. Ἀποστολὴ τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων εἶναι ἡ ἀνάδειξις καὶ προαγωγή τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ κοινὴ ποιμαντικὴ διακονία τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν τῆς περιοχῆς καὶ ἡ ἀπὸ κοινοῦ μαρτυρία αὐτῶν πρὸς τὸν κόσμον. Αἱ ἀποφάσεις τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων λαμβάνονται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀρχῆς τῆς ὁμοφωνίας τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ὅποια ἐκπροσωποῦνται εἰς αὐτάς δι' ἐπισκόπων.

Ἡ Διάσκεψις ἐνέκρινεν ἐπίσης διὰ διευκρινήσεων, διορθώ-

σεων καί συμπληρώσεων τό σχέδιον Κανονισμοῦ λειτουργίας τῶν Ἐπισκοπικῶν Συνελεύσεων, διά τοῦ ὁποῖου καθορίζονται αἱ βασικάί ἀρχαί ὀργανώσεως καί λειτουργίας αὐτῶν.

Τά ὑπολειπόμενα θέματα τῆς Ἀγίας καί Μεγάλης Συνόδου, ἥτοι τοῦ τρόπου ἀνακηρύξεως τοῦ Αὐτοκεφάλου καί τοῦ Αὐτονόμου, ὡς καί τῆς τάξεως τῶν Διπτύχων, θά ἐξετασθοῦν ὑπό τῶν ἐπομένων Συνελεύσεων τῶν Διορθοδόξων Προπαρασκευαστικῶν Ἐπιτροπῶν καί θά ὑποβληθοῦν εἰς τὰς ἐπομένας Προσυνοδικὰς Πανορθοδόξους Διασκέψεις πρὸς ἔγκρισιν.

Ἐν Σαμπεζύ Γενεύης, τῇ 12ῃ Ἰουνίου 2009.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Διασκέψεως

† ὁ Περγάμου Ἰωάννης».

Τέλος νά σημειωθεῖ συμπερασματικά ὅτι, μέ τήν λήξιν τῆς Διασκέψεως τοῦ Ἰουνίου 2009, ἐναπόκειται στίς κατὰ τόπους Ἐκκλησίες ἐάν θά λειτουργήσουν πραγματικά καί ἐποικοδομητικά οἱ Ἐπισκοπικὲς Συνελεύσεις.